

گنجینه بهارستان

علوم قرآنی و روایی - ۴

(۵ رساله در تجوید و قرائت)

به کوشش

سید حسین مرعشی

www.ketab.ir

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

تهران - ۱۳۸۹

سرشناسه: مرعشی، حسین، ۱۳۵۰-

عنوان و نام پدیدآور: گنجینه بهارستان (۵ رساله در تجوید و قرائت) / به کوشش حسین مرعشی.

مشخصات نشر: تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری: بیست و چهار، ۴۴۳ ص.: نمونه.

فروست: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی: ۲۳۹. علوم قرآنی و روایی: ۴.

شابک: ۷۰۰۰۰ ریال: 978-600-220-006-8

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: ص.ع. به انگلیسی: Hossein Mar'ashi. Ganjine-ye Baharestan: a collection of 5 treatises in

Tajwid and Qira'at.

یادداشت: کتابنامه: ص. [۴۴۱]-۴۴۳.

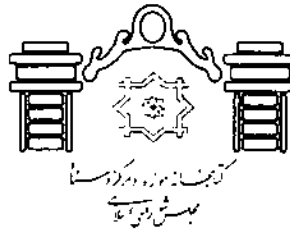
موضوع: قرآن - علوم قرآنی -- متون قدیمی تا قرن ۱۴.

شناسه افزوده: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۹/م ۴۹۱/۴ BP۷۴

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۱

شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۵۴-۷۸

کنجینه بهارستان

علوم قرآنی و روایی - ۴

(۵ رساله در تجوید و قرائت)

به کوشش: سید حسین مرعشی

دبیر مجموعه کنجینه بهارستان: بهروز ایمانی

حروفچینی: محبوبه محمدی، فاطمه بوجار

صفحه‌آرایی: فاطمه بوجار

قلم‌های استفاده شده: بدر لوتوس یا قوت Times

کاغذ مورد استفاده: ۷۰ گرمی تحریر خارجی

سلسله انتشار: ۲۳۹

ناظر چاپ: نیکو اتوبی‌زاده

لیتوگرافی: واصف

چاپ: فرشویه

صحافی: روشنگر

چاپ اول: ۱۳۸۹

شمارگان: ۱۰۰۰

بها: ۷۰۰۰۰ ریال

تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر در انحصار کتابخانه

موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی است.

شابک: 978-600-220-006-8

انتشارات و توزیع:

مرکز پژوهش کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

خیابان انقلاب، مابین خیابان ابوریحان و دانشگاه، ساختمان فروردین

طبقه ۷، واحد ۲۷ و ۲۸: تلفن: ۶۶۹۶۴۱۲۱

نشانی سایت اینترنتی: WWW.ical.ir

نشانی پست الکترونیکی: Pajooreshlib@yahoo.com

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

سنت انتشار رسائل کوتاه خطی که سابقه چندان طولانی در ایران ندارد، یکی از سنن حسنه‌ای است که می‌باید تقویت شده و ادامه یابد. در این زمینه، و پس از عصر چاپ سنگی، پیشگامانی با انتشار رسائل ابن سینا به صورت حروفی و منقح، کار را آغاز کردند. بعدها جدای از انتشار پراکنده رسائل در برخی از کتابها و تشریفات، کارهای منظمی آغاز گردید.

فرهنگ ایران زمین یکی از نخستین مجموعه‌هایی بود که تکیه عمده بر نشر رسائلی داشت که مربوط به مسائل ایوانشناسی بود. انتشار این مجموعه قریب به سی سال، یکی از پردوام‌ترین کارها در این زمینه بود.

همان روزگار، پژوهشگرانی به صورت مستقل، مجموعه‌هایی از رسائل یک نویسنده یا مجموعه‌ای از رسائل نویسندگان را در موضوع واحد یا پراکنده منتشر کردند، تا آن‌که در سال ۱۳۷۳ کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی، انتشار میراث اسلامی ایران را آغاز کرد و در ۱۰ شماره با انتشار بیش از ۲۲۰ رساله توقف یافت.

کتابخانه مزبور، این کار را در قالب‌های مختلف و از جمله در مجله وزین خود ادامه داد. همزمان، کتابخانه مجلس نیز با انتشار گنجینه بهارستان این کار را دنبال کرد و تاکنون بیش از ۱۵ جلد از آن را در موضوعات مختلف منتشر کرده است. تلاش‌های دیگری نیز توسط میراث مکتوب و مؤسسات دیگر، از جمله کتابخانه تخصصی علوم قرآنی و کتابخانه تخصصی فقه و حقوق که هر دو در قم هستند، در حال انجام است. انتشار میراث بهارستان در ادامه همان سیاست بوده و آن شاء الله ادامه خواهد یافت.

مجموعه جدید در ادامه کارهای پیشین، به عنوان چهارمین مجموعه علوم قرآنی و روایی است که به همت جناب آقای سیدحسین مرعشی فراهم آمده است. این مجموعه، شامل پنج رساله قرآنی و عمدتاً در علم قراءت و تجوید است و همگی از

رسائل زبده این موضوع می‌باشد. توجه داریم که این قبیل رسائل، متأسفانه در ایران، کمتر مورد توجه قرار گرفته، در حالی که طی قرن گذشته، توجه جدی‌تری به آنها می‌شده است.

یکی از فعالیت‌های کتابخانه مجلس به اعتبار آن‌که حافظ یکی از گنجینه‌های مهم خطی است، انتشار این رسائل است و به همین دلیل، در حدّ مقدورات، اعلام می‌کند در خدمت مصححان ارجمند و محترم است تا آثار تصحیحی (رساله - اثر مستقل) آنان را منتشر کند.

رسول جعفریان

رئیس کتابخانه، موزه و مرکز اسناد

مجلس شورای اسلامی

فهرست رسائل

۱. رَوْحُ المُرید فی شرح المقید القریب / محمد بن محمود سمرقندی / سید حسین مرعشی ۱
۲. تجوید القرآن / محمد بن علی جرجانی / سید حسین مرعشی ۸۵
۳. البرق اللامع فی قراءة نافع / طاهر بن عرب اصفهانی / محمدرضا شهیدی پور ۱۳۷
۴. قواعد القرآن / یار محمد خداداد سمرقندی / دکتر بیژن کریمی ۲۴۵
۵. التجرید فی التجوید / طاهر حافظ اصفهانی / ابوالفضل علامی ۳۴۳

فهرست مطالب

پیشگفتار	۱
بیست و یک	۱
زوجُ المُرید فی شرح العِقْدِ الفَرید	۱
مقدمه مصحح	۳
شرح حال مؤلف	۳
دربارۀ رسالۀ حاضر	۴
نسخه‌های مورد استفاده	۵
شیوۀ تصحیح	۷
بابُ مخارج الحروف	۱۲
بابُ فی صفاتِ الحروفِ علی الإجمال	۱۴
بابُ فی ذکرِ صفاتِ الحروفِ علی التفصیل	۱۷
بابُ فی ذکرِ مراعاةِ حرفٍ عندَ حرف	۲۲
بیانُ الرأآت	۴۰
بیانُ الألامات	۴۲
بابُ فی بیانِ النونِ الساکنَةِ والتونین	۴۵

۵۳	بیان اظهار المیم الساکنه عند الواو والفاء، و عند الباء بخلف
۵۵	باب فی بیان المثلین والمتقاربین
۵۶	باب فی إدغام المثلین والمتقاربین فی کلمه و فی کلمتین
۵۷	باب فی الوقف بالزوم والإشمام
۶۰	باب فی ذکر المذات
۶۳	بیان قدر المذات عند الأئمة
۶۴	بیان أنواع المذات و ألقابها
۷۱	باب فی کیفیت تلفظ ماآت القرآن
۷۹	باب فی بیان الوقوف
۸۵	تجوید القرآن
۸۷	مقدمه مصحح
۸۷	شرح حال مؤلف
۸۷	آثار مؤلف
۸۸	در باره رساله حاضر
۸۸	نسخه های مورد استفاده
۸۹	شیوه تصحیح
۹۱	بحث اول در تفسیر الفاظی که محتاج الیه است
۹۲	بحث دوم در بیان آنکه واجب است خواندن قرآن به تجوید
۹۳	باب اول
۹۳	فصل اول در مخارج حروف
۹۸	فصل دوم در صفات حروف
۹۸	بحث اول در صفات لازمی مشهوره مر حروف را
۱۰۲	بحث دوم در صفات لازمی غیر مشهوره
۱۰۴	بحث سیم در صفات عارضی

فصل سیم در بیان آنکه هر حرف از حروف هجا چند صفت دارد از صفات لازمی مذکوره	۱۰۴
باب دوم در بیان مذ و قصر	۱۰۶
فصل اول در بیان مدّی که در حروف مد واقع است	۱۰۶
فصل دوم در بیان مدّی که در حرف لین می باشد	۱۰۹
باب سیم در بیان ادغام و اخفا و اظهار حروف	۱۱۰
اصل در بیان معانی ایشان	۱۱۰
فصل اول در بیان ادغام و اظهار حروف مثنائین و متجانسین	۱۱۰
فصل دوم در بیان احکام نون ساکن و تنوین	۱۱۲
فصل سیم در بیان احکام سیم ساکن	۱۱۴
باب چهارم در تفخیم و ترقیق حروف	۱۱۵
فصل اول در بیان تفخیم و ترقیق راه است	۱۱۶
فصل دوم در بیان ترقیق و تغلیظ لامات است	۱۱۹
فصل سیم در بیان تفخیم و ترقیق ألفات است	۱۲۰
باب پنجم در بیان های کنایه است و احکام وی	۱۲۱
باب ششم در بیان وقف	۱۲۲
فصل اول در بیان وقف بر اواخر کلمات	۱۲۳
فصل دوم در بیان وقف بر مرسوم خط	۱۲۵
بحث اول در تاء تانیث	۱۲۵
بحث دوم در مقطوع و موصول	۱۲۸
فصل سیم در بیان احکام وقف است	۱۳۲
خاتمه در بیان رموز	۱۳۴
البرق اللامع فی قراءه نافع	۱۳۷
مقدمه مصحح	۱۳۹
شرح حال مؤلف	۱۳۹

۱۴۰	آثار مؤلف
۱۴۱	درباره رساله حاضر
۱۴۲	نسخه مورد نظر
۱۴۲	شیوه تصحیح
۱۴۳	مقدمه فی بیان الاصطلاحات
۱۴۵	الباب الأول
۱۴۵	فصل
۱۴۵	سورة أم القرآن
۱۴۶	فصل
۱۴۶	فصل
۱۴۷	فصل
۱۵۰	فصل
۱۵۰	فصل
۱۵۱	فصل
۱۵۲	فصل
۱۵۲	فصل
۱۵۳	فصل
۱۵۳	فصل
۱۵۵	فصل
۱۵۶	فصل
۱۵۶	فصل
۱۵۷	فصل
۱۵۹	فصل
۱۶۱	فصل
۱۶۲	الباب الثاني فی فرش الحروف

۱۶۳	سورة البقرة
۱۶۸	سورة آل عمران
۱۷۱	سورة النساء
۱۷۴	سورة المائدة
۱۷۶	سورة الأنعام
۱۷۹	سورة الأعراف
۱۸۲	سورة الأنفال
۱۸۳	سورة التوبة
۱۸۵	سورة يونس - عليه السلام
۱۸۷	سورة هود - عليه السلام
۱۸۹	سورة يوسف - عليه السلام
۱۹۱	سورة الرعد
۱۹۲	سورة إبراهيم - عليه السلام
۱۹۲	سورة الحجر
۱۹۳	سورة النحل
۱۹۵	سورة الإسراء
۱۹۶	سورة الكهف
۱۹۹	سورة مريم - عليها السلام
۲۰۰	سورة طه
۲۰۱	سورة الأنبياء - عليهم السلام
۲۰۳	سورة الحج
۲۰۴	سورة المؤمنون
۲۰۵	سورة النور
۲۰۷	سورة الفرقان
۲۰۸	سورة الشعراء

۲۰۹	سورة النمل
۲۱۰	سورة القصص
۲۱۱	سورة العنكبوت
۲۱۲	سورة الروم
۲۱۳	سورة لقمان
۲۱۴	سورة السجدة
۲۱۴	سورة الاحزاب
۲۱۵	سورة سبا
۲۱۶	سورة فاطر
۲۱۷	سورة يس
۲۱۸	سورة الصافات
۲۱۹	سورة ص
۲۲۰	سورة الزمر
۲۲۰	سورة المؤمن
۲۲۱	سورة السجدة
۲۲۲	سورة عسق
۲۲۳	سورة الزخرف
۲۲۴	سورة الذخان
۲۲۵	سورة الجاثية
۲۲۵	سورة الاحقاف
۲۲۶	سورة محمد - صلى الله عليه وآله
۲۲۶	سورة الفتح
۲۲۷	سورة الحجرات
۲۲۸	سورة ق
۲۲۸	سورة الذاريات

۲۲۸	سورة الطّور
۲۲۹	سورة النّجم
۲۲۹	سورة الشّاعة
۲۳۰	سورة الزّحّٰن
۲۳۰	سورة الواقعة
۲۳۱	سورة الحديد
۲۳۲	سورة المجادلة
۲۳۲	سورة الحشر
۲۳۳	سورة الممتحنة
۲۳۳	من سورة الضّف إلى سورة الملّك
۲۳۵	من سورة الملّك إلى سورة الجنّ
۲۳۷	من سورة الجنّ إلى سورة النّبا
۲۳۸	من سورة النّبا إلى سورة «سبح»
۲۴۰	من سورة «سبح اسم» إلى آخر القرآن
۲۴۲	خاتمة

۲۴۵	قواعد القرآن
۲۴۷	مقدّمه مصحّح
۲۴۷	شرح حال مؤلف
۲۴۷	در باره رساله حاضر
۲۴۸	نسخه های مورد استفاده
۲۵۰	شیوه تصحیح
۲۵۳	باب اوّل در بیان استعاذه و بسمّله
۲۵۶	باب دوم در بیان مخارج حروف
۲۵۸	باب سوم در بیان رعایت کردن حروف

۲۶۴	اجتماع واوین
۲۶۵	اجتماع یاءین
۲۶۶	حروف بوف
۲۶۶	باب چهارم در بیان صفات حروف
۲۶۹	باب پنجم در بیان احکام نون ساکن و تنوین
۲۷۳	باب ششم در بیان متفقات ادغام، یعنی همه قراء اتفاق دارند در ادغام اینها
۲۷۶	باب هفتم در بیان مدّ و قصر
۲۸۲	باب هشتم در بیان هاء کنایه
۲۸۳	باب نهم در بیان تفخیم و ترقیق
۲۸۶	باب دهم در بیان وقف بر آخر کلمه
۲۸۸	رموز سجاوندی
۲۹۱	باب یازدهم در بیان رسم الخط و کیفیت وقف بر آن
۳۰۶	باب دوازدهم در بیان اختلافات راویان عاصم
۳۰۷	سورة البقرة
۳۰۹	سورة آل عمران
۳۱۰	سورة النساء
۳۱۱	سورة المائدة
۳۱۱	سورة الأنعام
۳۱۳	سورة الأعراف
۳۱۴	سورة الأنفال
۳۱۴	سورة التوبة
۳۱۵	سورة یونس
۳۱۵	سورة هود - علیه السلام
۳۱۶	سورة یوسف - علیه السلام
۳۱۷	سورة الرعد

۳۱۷	سورة إبراهيم - عليه السلام
۳۱۷	سورة الحجر
۳۱۸	سورة النحل
۳۱۹	سورة بني اسرائيل
۳۱۹	سورة الكهف
۳۲۱	سورة مريم - عليها السلام
۳۲۱	سورة طه
۳۲۲	سورة الانبياء - عليهم السلام
۳۲۳	سورة الحج
۳۲۳	سورة المؤمنون
۳۲۴	سورة النور
۳۲۵	سورة الفرقان
۳۲۶	سورة الشعراء
۳۲۶	سورة النمل
۳۲۷	سورة القصص
۳۲۷	سورة العنكبوت
۳۲۸	سورة الزمر
۳۲۸	سورة لقمان
۳۲۹	سورة الأحزاب
۳۲۹	سورة سبأ
۳۳۰	سورة الملائكة / فاطر
۳۳۰	سورة يس
۳۳۱	سورة الصافات
۳۳۱	سورة ص
۳۳۱	سورة الزمر

۳۳۱	سورة المؤمن
۳۳۲	سورة السجدة
۳۳۲	سورة الشورى
۳۳۳	سورة الزخرف
۳۳۳	سورة الذخان
۳۳۳	سورة الجاثية
۳۳۴	سورة الاحقاف
۳۳۴	سورة محمد - صلى الله عليه وسلم
۳۳۴	سورة الفتح
۳۳۵	سورة ق
۳۳۵	سورة الذاريات
۳۳۵	سورة الطور
۳۳۵	سورة النجم
۳۳۵	سورة القمر
۳۳۶	سورة الزحزن - عز و جل
۳۳۶	سورة الواقعة
۳۳۶	سورة الحديد
۳۳۶	سورة المجادلة
۳۳۷	سورة الحشر
۳۳۷	سورة الصف
۳۳۷	سورة الطلاق
۳۳۷	سورة التحريم
۳۳۷	سورة الملك
۳۳۸	سورة ن
۳۳۸	سورة الحاقة

۳۳۸	سورة المعارج
۳۳۸	سورة نوح - عليه السلام
۳۳۸	سورة الجن
۳۳۹	سورة المزمل
۳۳۹	سورة المذثر
۳۳۹	سورة القيامة
۳۴۰	سورة الذهر
۳۴۰	سورة المرسلات
۳۴۰	سورة النبا
۳۴۰	سورة التازعات
۳۴۰	سورة التكويز
۳۴۱	سورة الانفطار
۳۴۱	سورة المطلقين
۳۴۱	سورة الفاشية
۳۴۱	سورة البلد
۳۴۱	سورة العلق
۳۴۱	سورة القدر
۳۴۲	سورة القارعة
۳۴۲	سورة الهُمزة
۳۴۲	سورة الكافرون
۳۴۲	سورة الاخلاص
۳۴۳	التجريد في التجويد
۳۴۵	مقدمة مصحح
۳۴۵	أثار مؤلف

۳۴۵	در باره رساله حاضر
۳۴۶	نسخه‌های مورد استفاده
۳۴۷	شیوه تصحیح
۳۴۹	باب الاستعاذه
۳۵۰	باب التسمیه
۳۵۰	باب المدّ و القصر
۳۵۲	باب الادغام
۳۵۶	فصل حروف قربت مخارجها
۳۵۷	باب النون الساكنة والتوین
۳۵۹	باب الزاآت
۳۶۱	باب الوقف علی أواخر الكلم
۳۶۲	باب در ذکر مخارج حروف و صفات آن
۴۰۶	خاتمه در بیان وقف و اقسام آن
۴۱۵	تصویر نسخه‌های خطی
۴۳۵	نمایه عام
۴۴۱	کتابنامه

پیشگفتار

تجوید و قرائت قرآن کریم نخستین علم از دانش‌های اسلامی و قرآنی به شمار می‌آیند که دانشمندان مسلمان به تدوین و تبیین آن پرداختند. تاکنون هزاران رساله مختصر و مفصل درباره این دو علم به رشته تحریر درآمده که هر یک به نوبه خود دارای ارزش و اهمیت است. احیاء و بررسی این رساله‌ها می‌تواند به بسیاری از پرسش‌های موجود به خصوص پرسش‌های موجود در خصوص روند تحولات تاریخی این دو علم پاسخ دهد.

در نیمه دوم سال ۱۳۸۰، با مطالعه فهرست نسخ خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، فهرستی مشتمل بر ۱۶۰ عنوان کتاب و رساله تهیه گردید. با بررسی همه دستنوشته‌های موجود در این فهرست، بهترین و مهمترین آنها انتخاب شد. در انتخاب این دستنوشته‌ها ملاک‌های زیر مدنظر قرار گرفت:

۱. نسخه دارای ارزش علمی باشد.
۲. نسخه دارای ارزش تاریخی باشد و حتی‌الامکان پیش از سده دوازدهم هجری کتابت شده باشد.
۳. با احیای رساله‌های برگزیده بتوان تا حدی حلقه‌های مفقوده موجود در علوم قرآنی را به هم پیوست و به سؤالات صاحب‌نظران علوم قرآنی پاسخ داد. در این زمینه به سیر تاریخی قرائت و کتابت قرآن کریم در ایران توجه خاص شده است.

با توجه به کثرت دستنوشته‌های موجود در کتابخانه مجلس، آنها از نظر موضوع به دو دسته تقسیم شدند:

۱. مجموعه وقف و ابتدا، رسم الخط، عدد آیات، تجزئه قرآن و سوره‌های مکی و مدنی.

یازده رساله این مجموعه پس از تصحیح توسط گروهی از کارشناسان و اهل خبره در سال ۱۳۸۵ به زیور طبع آراسته شد.

۲. مجموعه تجوید و قرائت.

از آنجا که رساله‌های قرائت معمولاً از حجم زیادی برخوردارند مقرر گردید تا رساله‌های این مجموعه در دو شماره از شماره‌های گنجینه بهارستان به چاپ رسد. شماره حاضر نخستین شماره از این مجموعه است. مجموعه حاضر شامل ۵ رساله تجوید و قرائت است و رسائل آن به ترتیب قدمت، به شرح زیر، معرفی می‌شوند:

۱. رَوْحُ الْمُرِيدِ فِي شَرْحِ الْعَقِيدَةِ الْفَرِيدِ (عربی): این رساله، تألیف محمد بن محمود سمرقندی (متوفی حدود ۷۸۰ ق.) شرح قصیده العقیدة الفرید فی نظم التجوید اثر نظم شارح است. سمرقندی در این قصیده و شرح آن، یک دوره قواعد کلی تجوید را که مورد توافق قاریان می‌باشد بیان کرده است. مؤلف در بخش مآت القرآن به نقش بالا و پایین بودن صوت در القای معانی مختلف (ما) در قرآن کریم اشاره کرده است.

این رساله براساس پنج دستنوشته مختلف، توسط آقای سیدحسین مرعشی تصحیح و مقابله شده است.

۲. تجوید القرآن (فارسی): این رساله، تألیف محمد بن علی بن محمد جرجانی (متوفی ۸۳۸ ق.) است. مؤلف در این رساله، یک دوره قواعد کلی تجوید را که مورد توافق قاریان می‌باشد با استناد به نظرات شاطبی (متوفی ۵۹۰ ق.) بیان کرده است.

این رساله بر اساس دو نسخه دستنویس و چاپی، توسط آقای سیدحسین مرعشی

تصحیح و مقابله شده است. نسخه دستنویس این رساله به شماره ۳۲/۴ در کتابخانه مجلس شورای اسلامی موجود است.

۳. البرق اللامع فی قراءۃ نافع (عربی): این رساله، تألیف طاهر بن عرب اصفهانی (زنده در ۸۵۷ ق.) است. اصفهانی بارزترین شاگرد ابن الجَزَری (متوفی ۸۳۳ ق.) بوده است. به گفته سلمی، دخت ابن الجَزَری، در غیاب پدر، اصفهانی به مسند تدریس می‌نشسته است. وی دارای تألیفات بسیاری در علوم مختلف از جمله تجوید و قرائت است که از جمله آنها می‌توان به رساله حاضر اشاره کرد.

این رساله بر اساس نسخه موجود در کتابخانه مجلس، با شماره ۱۲۱۵۴/۲ توسط آقای محمدرضا شهیدی پور تصحیح شده است.

۴. قواعد القرآن (فارسی): این رساله، تألیف یارمحمد خداداد سمرقندی (متوفی نیمه سده ۱۰ ق.) است. این رساله شامل ۱۲ باب است که ۱۰ باب نخست آن به قواعد عمومی تجوید مربوط می‌باشد. مؤلف در باب ۱۱ به برخی قواعد رسم الخط که با قرائت قرآن در ارتباط است اشاره کرده است. باب پایانی این رساله به فرش الحروف قرائت عاصم بر اساس روایت حفص و ابوبکر اختصاص یافته است. آقای دکتر بیژن کرمی با استفاده از شش دستنوشته مختلف، کار تصحیح و مقابله این رساله را برعهده گرفته‌اند.

۵. التجرید فی التجوید (فارسی): رساله نسبتاً مختصری است در تجوید قرآن کریم که توسط طاهر حافظ اصفهانی (زنده در ۱۱۱۷ ق.) به رشته تحریر درآمده است. اصفهانی در این رساله علاوه بر ذکر قواعد تجوید به آسیب‌شناسی تلفظ حروف بخصوص نزد ایرانیان و غیر عرب‌زبانان پرداخته است.

این رساله با استفاده از سه دستنویس مختلف، توسط آقای ابوالفضل علامی تصحیح و مقابله شده است.

در اینجا بر خود لازم می‌دانم تا از همه قرآن‌پژوهانی که در تصحیح رساله‌های این مجموعه نگارنده را یاری دادند، سپاس و قدردانی نمایم. به امید آنکه سری دوم از همین مجموعه بزودی به علاقمندان عرضه گردد.

در پایان، از ریاست محترم کتابخانه مجلس شورای اسلامی و مدیران و کارکنان مرکز پژوهش، به‌ویژه جناب آقای بهروز ایمانی (سرپرست مرکز پژوهش کتابخانه مجلس) که همواره یار و همراه اینجانب بوده‌اند، تشکر می‌نمایم.

و ما توفیقی إلا بالله

سید حسین مرعشی

www.ketab.ir